

УДК 070.481:62](=161.2)(437.3-21)"1931/1932"

Надія Брайлян

«УКРАЇНСЬКИЙ ІНЖЕНЕР» (ПОДЕБРАДИ, 1931—
1932 pp.): ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ,
ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ, КОЛО АВТОРІВ

DOI: <https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-1>

Досліджено історію створення та функціонування журналу «Український Інженер» (Подєбради, 1931—1932), проаналізовано його змістове наповнення, встановлено авторський склад: із часописом співпрацювали понад 40 українських і 2 чеських науковців та інженерів; наведено бібліографію наукових праць, опублікованих у журналі (Додаток).

Ключові слова: українські інженери, фахові об'єднання, українська еміграція у ЧСР, «Союз Організацій Інженерів Українців на еміграції», журнал «Український Інженер».

Численна українська еміграція, що опинилася після поразки Визвольних змагань 1917—1921 рр. на території Чехо-Словацької Республіки (приблизно 20—25 тис. осіб на початку 1920-х рр.) [8, с. 15] об'єднувалася у багатьох громадських організаціях, зокрема професійних. Не були винятком і українські інженери, які «з перших же днів еміграції почали гуртуватися по фахах та територіях, куди їх закинула доля» [2, с. 3]. Так, у Подєбрадах утворилися: 1922 р. — «Товариство Українських Кооператорів у ЧСР», 1923 р. — «Спілка Сільсько-Господарських Техніків у ЧСР», «Спілка Українських Лісівників у ЧСР» та «Товариство Українських Економістів у ЧСР», 1924 р. — «Хіміко-Технологічний Гурток при УГА», 1926 р. — «Спілка Гідротехніків та Меліораторів при УГА»; у Празі 1930 р. — «Товариство Українських Інженерів у ЧСР»; у Брно у березні 1931 р. — «Гурток Українських Інженерів-Емігрантів».

Однак українські інженери гостро відчували потребу в «інтеграції всіх інженерських організацій в один всеємігранський союз»

[2, с. 3]. Саме з цією метою 15—17 листопада 1930 р. у Подєбрадах відбувся Установчий з'їзд спілок українських інженерів, на якому був утворений «Союз Організацій Інженерів Українців на еміграції» (далі — Союз). До його складу ввійшло 10 професійних утворень — 8 названих вище і «Спілка Інженерів та Техніків Українців-Емігрантів у Польщі» (Варшава) та «Спілка Українських Інженерів у Франції» (Париж). Таким чином, на момент свого створення Союз об'єднував 10 емігрантських інженерних організацій (із Брно, Варшави, Парижа, Подєбрад і Праги) та налічував «382 члени» [2, с. 44], що відразу зробило його вельми численною емігрантською організацією. Пізніше кількість членів Союзу ще збільшилася і становила 556 осіб [1; 3, с. 73].

Управа Союзу зазначала, що розглядає його створення як перший крок до об'єднання всіх організацій українських інженерів, як в еміграції, так і «в краю», та до заснування у майбутньому «Єдиного Всеукраїнського Союзу» [2, с. 3]. Головою Управи Союзу обрали доцента Української господарської академії, інженера Василя Іваниса; головою Пресової секції — доцента Миколу Добриловського.

Одним із важливих завдань новоствореного Союзу було «видання свого науково-інформаційного органу, який би давав можливість розпорошеним по всьому світу українським інженерам бути в курсі новітніх досягнень в галузі техніки та економіки та ознайомлюватися з життям українських інженерських організацій» [2, с. 2]. Отже, планувалося з початком 1931 р. видавати що три місяці журнал «Український Інженер» «в розмірі 5 друкованих аркушів великої 8». Публікації журналу мали розміщуватися у чотирьох розділах: «Теоретичні статті», «Огляди та реферати», «Критика й бібліографія», «Хроніка» [2, с. 2]. Управа Союзу запрошувала до співпраці всіх українських інженерів, «хто бажав би дати до друку свої статті, реферати, рецензії та замітки», і зверталася з проханням про «внески для пресового фонду», зазначаючи, що «молода організація тим часом потребує коштів для утворення пресового фонду і видання перших чисел» журналу, і висловлювала сподівання, що з часом зацікавлення журналом буде настільки великим, що «передплата покриватиме всі видатки зв'язані з його випуском» [2, с. 2].

Перше число журналу «Український Інженер» (далі — «УІ»), який редагувала колегія, очолювана В. Іванисом, побачило світ у лютому 1931 р. у Подєбрадах. Сторінки журналу були заповнені насамперед науковими статтями та бібліографічними оглядами науково-технічної літератури, а також новинами з життя організацій українських інженерів (рубрика «Хроніка»). Обсяг цієї рубрики був невеликим, оскільки ще на Установчому з'їзді було «визнано бажаним, щоби хроніка не переобтяжувала журналу» [2, с. 37].

На звороті титульної сторінки редакція анонсувала зміст наступного, другого, числа, яке планувалося видати у липні 1931 р. Це свідчило, з одного боку, про значну наповненість редакційного портфеля, а з іншого — про брак коштів для видавання журналу як кварталника, що і планувалося спершу. Зрештою, запланованої періодичності — раз на квартал — так і не вдалося досягти, обидва роки свого існування журнал виходив двічі на рік: числа 1 і 2 побачили світ у лютому та липні 1931 р. відповідно, числа 3 і 4 — у березні та липні 1932 р. Обсяг журналу, який, за ухвалою Установчого з'їзду, мав становити «5 арк. а в міру можливости і більше» [2, с. 37], був у межах запланованого: 86—122 с.

Протягом усього часу виходу «УІ» його редагувала колегія, очолювана Василем Іванисом. Склад цієї колегії розкритий лише у ч. 4: В. Іванис, М. Добриловський, В. Сапіцький. У 1932 р. (ч. 3, 4) зазначений також видавець — Віктор Сапіцький. Ціна окремого числа журналу вказана лише у ч. 4, і вона становила 15 чеських крон. Відомостей про тираж у журналі немає, однак їх наводить С. Наріжний, зазначаючи, що «кожне число, поверх 5-ти аркушів розміром, друкувалося в кількості 800 прим.» [4, с. 237]. Він же вказує і на широку географію розповсюдження журналу, який поширювався «в 24 державах, але найбільше в самій Чехії, б. Польщі, Франції та Бельгії» [4, с. 237].

Розпочиналося перше число «УІ» програмною статтею О. І. Бочковського «Поневолена нація та інженери», у якій автор розглядав «зацікавлення та вплив окремих професійних груп поневоленого народу» на «розвиток нації» (1931. Ч. 1. С. 1). Зокрема, він наголошував на тому, що інженер «як людина спеціальної освіти... може бути добрим стратегом на різних фронтах **національної боротьби** (виділено автором. — *Н. Б.*), яка вимагає **організацій-**

ного хисту й **доцільного** переведення» і «немає такого фаху, де б він не міг бути корисним під національним оглядом, коли захоче тільки працювати для свого народу» (Там само. С. 3).

Протягом усього часу виходу «УІ» публікував наукові статті українських науковців, викладачів, інженерів (із Праги, Кракова, Варшави, Подебрад, Брюсселя, Харбіна), в яких висвітлювався широкий спектр різноманітних питань із металургії, агрономії, економіки, геодезії, архітектури, хімії, біології та інших ділянок прикладного і теоретичного спеціалізованого знання. Тут друкували свої праці такі відомі українські вчені, як Ольгерд-Іполит Бочковський, Леонід Грабина, Соломон Гольдельман, Борис Іваницький, Іван Фещенко-Чопівський, Володимир Чередіїв, Іван Шовгенів та ін. (див. Додаток).

У журналі надруковано також статтю «видатного чеського вченого», професора «Празької Техніки», який викладав також і в УГА, д-ра Т. Єждіка «До питання про рішення водозбірників» (1931. Ч. 1. С. 23—31). Редакція зазначала, що стаття ця була написана чеською мовою, а на сторінках «УІ» вміщено «її переклад за редакцією самого автора», супроводжувалася вона кресленнями, виконаними «п. інж. Штоллем» (Там само. С. 23).

До статей, опублікованих в «УІ», які «можуть зацікавити не лише інженера, а кожного інтелігента» [7, с. 2], на думку С. Сірополка, належать публікації Ольгерда-Іполита Бочковського «Поневолена нація та інженери» (1931. Ч. 1. С. 1—7) і «Проблематика техніки та праці» (1932. Ч. 3. С. 1—12), а також Володимира Січинського «Шевченко — гравер» (1932. Ч. 3. С. 12—20), у якій автор висвітлює цю менш відому грань таланту українського генія.

Привертає увагу й стаття інженера-архітектора Дмитра Андрієвського «Естетика споруд в залізі», надіслана із Брюсселя (1931. Ч. 1. С. 49—57), у якій автор називає залізо «апостолом, або скорше повитухою новітнього будівництва» (Там само. С. 49) і визначає його основну роль у будівництві (відповідно до природи цього матеріалу) як «перекривати просторінь» (Там само. С. 50).

Значну частину друкованої площі журналу займала рубрика «Бібліографія», під якою вміщувалися рецензії на нові видання зі сфери фахових зацікавлень інженерів, надруковані в Німеччині, Польщі, США, ЧСР, Франції. Ці рецензії часто були доволі розло-

гі, з ретельно реферованим змістом, що дозволяло не лише дізнатися думку рецензента про видання, а фактично й більш чи менш докладно ознайомитися із ним, наприклад: М. Добриловський «Neumarkt, Fritz, Dr. Privatdozent a. d. Univ. Frankfurt. a. M. «Konjunktur und Steuern» [«Кон'юнктура і фінанси»] 1930. Bohn. S. 59» (1931. Ч. 1. С. 76—79); Л. Шрамченко «Українська людність С.С.С.Р. Розвідки Т. Олесеви́ча, О. Пите́ля, Т. Садовського і О. Чубенка. Праці українського наукового Інституту, т. 1. Серія статистична. Варшава, 1931, кн. 1» (1932. Ч. 4. С. 110—113).

Про новинки серед книг і часописів інформувала читачів постійна рубрика «Надіслані до редакції книжки та журнали», під якою знаходимо відомості про видання українською, італійською, німецькою, польською, французькою, чеською мовами. Велика кількість зафіксованих тут надісланих друків (наприклад, у ч. 3 їх згадано 55), зокрема іншомовних, засвідчувала численні контакти редакції «УІ» з інженерними товариствами у багатьох країнах Європи та обмін виданнями. За твердженням С. Наріжного, саме завдяки цьому «склалася при Союзі й невелика бібліотека фахової літератури» [4, с. 237].

У полі зору редакції перебували і важливі наукові заходи, якот II Український науковий з'їзд у Празі (20—24 березня 1932 р.) та Перший Конгрес українських інженерів у Львові (15—16 травня 1932 р.), перебіг яких детально висвітлювався у ч. 4 журналу. Тут також опубліковано обсяговий матеріал «Святкування десятилітнього ювілею УГА» (1932. Ч. 4. С. 65—96), ілюстрований світлинами ректорів, лекторського складу та ювілейного засідання. Саме цим «трьом великого культурного й економічного значіння подіям» редакція присвячувала ч. 4 «УІ» і проголошувала «славу всім тим бойовникам духа, що героїчно змагаються за піднесення культури й добробуту нашого Народу» (1932. Ч. 4. С. 3).

Критична ситуація довкола Української господарської академії, якій загрожувало закриття, знаходила своє відображення на сторінках часопису: зокрема, було опубліковано повідомлення про створення Товариства прихильників УГА (1931. Ч. 2. С. 50—51), постійно висвітлювався перебіг ініційованої ним акції, спрямованої на збереження Академії.

На сторінках «УІ» постійно велася рубрика «Хроніка», яка висвітлювала діяльність організацій українських інженерів в емі-

гравіті та на етнічних українських землях, інформувала про події наукового, культурного та господарського життя тощо. Значне місце посідала у ній підрубрика «Ринок праці», під якою публікувалися матеріали про можливості та умови влаштування на роботу українських інженерів у різних країнах світу: Аргентині, Бельгії, Болгарії, Бразилії, Маньчжурії, Польщі, Румунії, Франції. Ці відомості надсилалися дописувачами з місць і часто були дуже детальними та мали цілком практичний характер, як-от: М. Селешко «Німеччина як місце праці для українських інженерів» (1931. Ч. 1. С. 69—73), Б. Мартос «Приміщення емігрантів на ферми у Франції» (1932. Ч. 3. С. 76—79). Однак в умовах світової економічної кризи можливість «приміщення на працю» українських інженерів була досить мізерною, а інформації — невтішними, як-от: «Щодо приміщення на працю в Польщі, то ситуація в даний мент є безнадійна» (1932. Ч. 3. С. 79).

У ч. 4 присутня рубрика «Некрологи», під якою вміщено життєписи і портрети померлих українських інженерів Євгена Голіцинського (авт. В. Кучеренко, с. 97—98), Олександра Михайловського (авт. Гр. Денисенко, с. 98—100), Модеста Левицького (авт. Б. Іваницький, с. 100—102), а також короткі повідомлення про померлих членів організацій українських інженерів.

Упродовж усього часу виходу журнал друкував рекламу видань та установ, насамперед зі сфери професійних зацікавлень інженерів, як-от: книг та часописів інженерного спрямування, компаній з виробництва та продажу геодезичних інструментів, електричних приладів, хімічних речовин тощо. Рекламувалися також видання Українського видавничого фонду (1931. Ч. 1. С. 85), УГА та видавничого товариства при УГА (1931. Ч. 1. С. 86—88), а також «Записки Української Господарської Академії в ЧСР» (1927. Т. 1; 1929. Т. 2; 1931. Т. 3) (зі змістом виданих трьох томів) (1931. Ч. 2. С. 83—84).

Коло авторів часопису було дуже широким, у журналі співпрацювали відомі українські вчені, науковці, викладачі вишів та практикуючі інженери з різних міст Європи, а саме: професори: Лука Бич, Сергій Бородаєвський, Леонід Грабина, Соломон Гольдельман, Борис Іваницький, Борис Мартос, Іван Фещенко-Чопівський, Василь Чередіїв, Іван Шовгенів; доценти: Ольгерд-Іполит Бочковський, Микола Добриловський, Василь Іванис, Іван Кабачків,

Борис Лисянський, Володимир Січинський, Євген Сокович, Леонід Шрамченко; інженери: Дмитро Андрієвський, Назар Гнатюк, Григорій Денисенко, Сергій Колубаїв, Василь Кучеренко, Микола Литвицький, Євген Малик, Леонід Мосендз, О. Нестеренко, Кость Осауленко, Лавро Панасенко, Микола Пелехатюк, Олександр Питель, Костянтин Подоляк, Василь Прохода, Володимир Рейтер, Віктор Сапіцький, Михайло Селешко, Михайло Скидан, Марко Трепет, Ілько Хмелюк, Юрій Яковлів, Петро Яценко. На сторінках «УІ» публікували свої праці і чеські професори Я. В. Граський та Т. Єждік.

Варто відзначити і досить високий поліграфічний рівень журналу. Зрозуміло, що ґрунтовне наукове видання потребувало якісного друку, оскільки у багатьох статтях часопису містилися формули, розрахунки, схеми, креслення тощо, які мали прочитуватися виразно і чітко. Очевидно, що якісний друк разом із добротним папером збільшували витрати на видавання журналу.

Вихід журналу «УІ» припинився на 4-му числі у липні 1932 р. з причини браку коштів. Пізніше «Союз Організацій Інженерів Українців на еміграції» робив спроби поновити видавання журналу, які, однак, не увінчалися успіхом.

Так, на 4-му черговому з'їзді Союзу, який відбувся 1936 р., йшлося, зокрема, і про його видавничу діяльність, яка зводилася, за браком коштів, до видання «на циклостилі тільки інформаційних Бюлетенів для своїх членів» [5, с. 8]. Наступний, 5-й, з'їзд Союзу, який відбувся 1937 р., прийняв рішення «видавати далі журнал “Український Інженер”», який «своєю солідністю заслужив загальну пошану». Серед учасників з'їзду було зібрано «добровільний даток на пресовий фонд “Українського Інженера”», і таким чином, «перший крок до видання ч. 5... вже зроблено» [6, с. 27]. Однак зібраних коштів вочевидь виявилось недостатньо для подальшого видавання часопису.

Отже, журнал «Український Інженер» — орган «Союзу Організацій Інженерів Українців на еміграції» — ефективно виконував основні завдання, покладені на нього засновником. Насамперед протягом усього часу свого виходу «УІ» успішно виконував функцію «наукової трибуни» для українських інженерів різних спеціалізацій, оскільки на його сторінках вони могли публікувати власні наукові праці та ознайомлюватися із чужими, як українськими, так

і іноземними. Журнал поширював здобутки українських науковців, виконуючи таким чином пропагандистсько-репрезентативну функцію, а також сприяв інтеграції української науки із європейською. Окрім того, «УІ» здійснював організаційно-комунікаційну функцію, друкуючи інформації з життя українських інженерних організацій у різних містах Європи, зокрема, варто відзначити постійні детальні публікації про можливості працевлаштування українських інженерів у різних країнах.

Таким чином, часопис «Український Інженер» гуртував докола себе значні сили українських спеціалістів-емігрантів (без огляду на їх політичну приналежність) у різних країнах Європи та стояв на захисті їхніх національних і професійних інтересів.

1. *Д. М. Українські інженери на чужині* // *Краківські Вісті*. 1943. Ч. 12(750) (23 січ.). С. 4.
2. *З'їзд представників організацій інженерів українців на еміграції 15—17 листопаду 1930. (Звіт). Подєбради, 1930. 48 с.*
3. *Іванис В. Стежками життя (спогади). Новий Ульм, Німеччина, 1962. Кн. V: На чужині. С. 72—75.*
4. *Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Прага, 1942. Част. 1. 372 с. + ССXXXII.*
5. *Подорожній. 4-й черговий з'їзд делегатів Союзу Організацій Інженерів Українців на Еміграції* // *Тризуб*. 1936. Ч. 19. С. 6—8.
6. *Прохода В. Союз Організацій Інженерів Українців на Еміграції* // *Тризуб*. 1937. Ч. 43. С. 27—29.
7. *Сірополко Ст. З нових видань* // *Діло*. 1932. Ч. 96 (5 трав.). С. 2—3.
8. *Яворський А. А. Професійні громадські об'єднання українських емігрантів у Чехословаччині (1923—1939 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: спеціальність 07.00.02 — всесвітня історія. Львів, 2017. 20 с.*

References

1. D. M. (1943). *Ukrainski inzheneri na chuzhyni*, *Krakivski Visti*, no 12(750) (23 sich.), p. 4.
2. (1930). *Zizd predstavnykiv orhanizatsii inzheneriv ukraintsiv na emigratsii 15—17 lystopadu 1930. (Zvit)*, Podiebrady, 48 p.
3. Ivanys, V. (1962). *Stezhkamy zhyttia (spohady)*, Novyi Ulm, Nimechchyna, kn. V: Na chuzhyni, pp. 72—75.

4. Narizhnyi, S. (1942). *Ukrainska emigratsiia. Kulturna pratsia ukrainskoi emigratsii mizh dvoma svitovymy viinamy*, Praha, Chast. 1. 372 p. + CCXXXII.
5. Podorozhnyi (1936). 4-y chervovyi zizd delieativ Soiuzu Organizatsii Inzheneriv Ukraintsiv na Emigratsii, *Tryzub*, no. 19, pp. 6—8.
6. Prokhoda, V. (1937). Soiuz Organizatsii Inzheneriv Ukraintsiv na Emigratsii, *Tryzub*, no. 43, pp. 27—29.
7. Siropolko, St. (1932). Z novykh vydan, *Dilo*, no. 96 (5 trav.), pp. 2—3.
8. Iavorskyi, A. A. (2017). *Profesiini hromadski obiednannia ukrainskykh emihrantiv u Chekhoslovachchyni (1923—1939 rr.): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: spetsialnist 07.00.02 — vsesvitnia istoriia*, Lviv, 20 p.

Додаток

Бібліографія наукових праць, опублікованих у журналі
«Український Інженер»

1. Андрієвський Дм., інж.-арх. (Брюсель). Естетика споруд в залізі. 1931. Ч. 1. С. 49—57.
2. Бочковський О.-І., доц. (Подебради). Поневолена нація та інженери. 1931. Ч. 1. С. 1—7; Проблематика техніки та праці. 1932. Ч. 3. С. 1—12.
3. Грабина Л., проф., інж. (Подебради). Геодезійний арсенал модерного землеміра. 1931. Ч. 1. С. 57—61.
4. Граський Я. В., проф., інж., д-р (Прага). Технічні завдання в справі лікувальних джерел Чехословацької Республіки. 1932. Ч. 2. С. 15—18.
5. Гольдельман С., проф. (Подебради). Господарська структура населення Радянської України. 1931. Ч. 1. С. 43—49.
6. Добриловський М., доц. (Подебради). Причини сучасної господарської кризи. 1931. Ч. 2. С. 1—10.
7. Єждік Т., проф., інж. (Прага). До питання про рішення водозбірників. 1931. Ч. 1. С. 23—31.
8. Іванис В., доц., інж. (Подебради). Способи забезпечення рідким паливом. 1931. Ч. 2. С. 23—36; Одержання бензини із солярового олію (Зміст докладу на II Українському науковому З'їзді). 1932. Ч. 4. С. 4—18.
9. Іваницький Б., проф. (Подебради). Основні завдання при обробленні лісового ґрунту. 1931. Ч. 1. С. 31—43.
10. Колубаїв С., інж. (Прага). Біологічна боротьба з шкідливими комахами. 1932. Ч. 3. С. 38—45.

11. Н-ко О., інж. (Варшава) [крипт. О. Нестеренка]. Сучасні напрямки розбудови міст в Західній Європі. 1932. Ч. 3. С. 32—38.
12. Подоляк К., інж. (Подєбради). Влаштування лісу за методою Німбурського. 1931. Ч. 2. С. 41—49.
13. Рейтер В., інж. (Харбін). Економічна криза в Маньчжурії. 1931. Ч. 2. С. 36—41.
14. Січинський Володимир (Прага). Шевченко — гравер. 1932. Ч. 3. С. 12—20.
15. Трепет Марко, інж. (Прага). З практики оцінювання підприємств. 1931. Ч. 2. С. 18—23.
16. Фещенко-Чопівський І., проф., др., інж. (Краків). Теоретичні підстави для класифікації спеціальних (стопових) сталів. 1931. Ч. 1. С. 7—15.
17. Чередіів В., проф. (Подєбради). Вплив проміння Рентгена на рослину. 1931. Ч. 2. С. 10—15.
18. Шовгенів І., проф., інж. (Варшава). До питання про використання вітру при меліорації земель Ч. 1. С. 16—23.
19. Яковлів Ю., інж. (Намюр, Бельгія). Технологія пектінових річовин. Ч. 3. С. 20—31.

Nadiia Brailian

«UKRAINSKY INZHENER» (PODIEBRADY, 1931—1932s):
HISTORY OF CREATION AND FUNCTIONING,
CONTENT, AUTHORSHIP

The article explores the history of the creation and functioning of the «Ukrainsky Inzhener» magazine. In November 1930, the Congress of Unions of Ukrainian Emigrant Engineers from Poland, France and the Czech Republic was held in Podiebrady (Czechoslovakia). The latter formed the Union of Organizations of Ukrainian Engineers for Emigration. One of the objectives of this Union was publishing a trade journal, the magazine «Ukrainsky Inzhener», which was issued as a semi-annual edition in 1931—1932s in Podiebrady.

The content of the magazine has been analyzed. Its main part featured professional articles of the Ukrainian scholars, high school teachers, engineers (from Prague, Krakow, Warsaw, Podiebrady, Brussels, Kharbin). Those illuminated a broad range of various questions pertaining to metallurgy, agronomy, economics, geodesics, architecture, chemistry, biology and other fields of applied and theoretical science. An important place in the journal was given to the rubric «Bibliography».

The latter presented reviews on new publications relating to professional interests of engineers, printed in Germany, Poland, USA, Czechoslovakia, France. Those reviews were lengthy, with meticulously refereed content of the analyzed edition.

The permanent rubric «Khronika» of this journal covered activities of the organizations of the Ukrainian engineers in emigration and upon the Ukrainian ethnic terrains. Under the heading «Rynok pratsi» there were printed publications on the opportunities and conditions of employment of the Ukrainian engineers in different countries of the world: Argentine, Belgium, Bulgaria, Brasil, Manchuria, Poland, Romania, France.

We have elucidated authorship of the magazine. The latter comprised such renowned Ukrainian scholars as Olgerd-Hippolyt Bochkovsky, Leonid Hrabyna, Solomon Goldelman, Borys Ivanytsky, Ivan Feschenko-Chopovsky, Volodymyr Cherediiv, Ivan Shovgeniv and others. In total, over 40 Ukrainian and two Czech scientists and engineers collaborated with the journal. A bibliography of scholarly papers published in the journal has been compiled (See Appendix).

Keywords: Ukrainian engineers, professional associations, Ukrainian emigration in the Czechoslovakia, «Union of organizations of the Ukrainian engineers in emigration», magazine «Ukrainsky Inzhener».

УДК 070.481(=161.2)(430-25)"1923/1932"

Надія Кулеша

«УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР» (1923—1932 pp.):
БЕРЛІНСЬКИЙ ПЕРІОД ЧАСОПISУ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9\(27\)-2](https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9(27)-2)

Розглянуто умови функціонування часопису «Український Прапор» у його берлінський період, висвітлено основні напрямні редакційної політики, охарактеризовано специфіку його змістового наповнення, проаналізовано публіцистичні матеріали провідних авторів часопису.

Ключові слова: часопис, еміграція, Східна Галичина, радянська Україна, радянофільство, українська державність, українізація.